
Починкова Марія Миколаївна, канд. педагог. наук, доцент,
в.о. директора бібліотеки Державний заклад „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”;

Шелякіна Інна Олександрівна, магістр за спеціальністю „Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа”, провідний бібліограф, бібліотеки
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка”

УДК 023.5:159.955

**РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ПІДВИЩЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БІБЛІОТЕЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ**

М. М. Починкова, І. О. Шелякіна

Державний заклад
«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Наукова бібліотека

Анотація: У роботі розглянуто поняття „критичне мислення” і проведено паралель із змістом поняття „професійна компетентність”. Зазначено, що розвиток критичного мислення сприяє підвищенню професійної компетентності бібліотечних працівників.

Ключові слова: критичне мислення, бібліотечні працівники, професійна компетентність, професійна компетентність бібліотечних працівників.

Роль бібліотек, зумовлена інформатизацією сучасного суспільства, вимагає відповідних змін у професійній компетентності бібліотечних працівників. Основний напрям сучасної роботи бібліотеки є робота з інформаційними засобами комунікації, якісною обробкою значної кількості інформації тощо. Отже, бібліотечні працівники повинні вміти адекватно з нею працювати. Однією з важливих навичок, без якої не можливо уявити роботу з інформацією, є критичне мислення.

На Всесвітньому економічному форумі (WEF) в Давосі навичка володіння критичним мисленням визначена як одна з необхідних професійних навичок поруч із креативністю, спілкуванням й співробітництвом. Із 2015 до 2020 року ця навичка піднялася в рейтингу ключових компетентностей із четвертого на друге місце [3]. Можна припустити, що з посиленням кількості інформації позиції цієї компетентності будуть ставати лише більш ґрунтовними та сильними.

Услід за Девідом Клустером:

– критичне мислення – мислення самостійне. Ніхто не може думати за нас. Мислення є критичним, тільки якщо носить індивідуальний характер;

– критичне мислення починається з постановки проблеми, бо її розв’язання стимулює людину мислити критично. Початок розв’язання проблеми – це збирання інформації, бо роздумувати „на порожньому місці” фактично неможливо;

– закінчення процесу критичного мислення – це прийняття рішення, яке дозволить оптимально розв’язати поставлену проблему;

– критичне мислення має чітку аргументованість. Людина, яка мислить критично, повинна усвідомлювати, що часто одна і та ж проблема може мати декілька розв’язань, тому вона повинна підкріпити прийняте нею рішення вагомими, переконливими аргументами, які б доводили, що її рішення є найкращим, оптимальним;

– критичне мислення – це мислення соціальне. Людина живе в соціумі. Тому доводити свою позицію людина повинна у спілкуванні. У результаті спілкування, дискусії людина поглиблює свою позицію або може щось змінити в ній [2].

Коротко розглянемо зміст поняття „компетентність бібліотечного працівника”. У стандарту підготовки бакалавра зі спеціальності 029

„Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” представлено перелік фахових компетентностей сучасного бібліотечного фахівця, серед яких знаходимо:

Інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи, або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. Використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах. Здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв. Здатність аналізувати закономірності розвитку, документно-інформаційних потоків та масивів, як штучно створеної підсистеми соціальних комунікацій. Здатність проєктувати та створювати документно-інформаційні ресурси, продукти та послуги. Здатність створювати, наповнювати та забезпечувати функціонування веб-сайтів та веб-спільнот у мережі Інтернет. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури. Здатність опановувати та застосовувати технології системного аналізу інформаційної діяльності [1].

Як бачимо значна кількість складових загальних і спеціальних компетентностей перегукуються з визначенням критичного мислення і вимагають умінь роботи з інформацією. Отже, можна стверджувати, що

розвиток критичного мислення бібліотечних працівників сприятиме активному підвищенню їх професійної компетентності.

Література:

1. Затвержені стандарти вищої освіти. 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/029-informatsiyna-bibliotечna-ta-arkhivna-sprava-bakalavr.pdf>

2. Клустер Д. Что такое критическое мышление. *Русский язык*. 2002. № 29. URL : <http://rus.1september.ru/2002/29/2.htm>.

3. The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution
URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution>

РАЗВИТИЕ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ КАК ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БИБЛИОТЕЧНЫХ РАБОТНИКОВ

М. М. Починкова, И. О. Шелякина

Государственное учреждение

«Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко»

Научная библиотека

Аннотация: В работе рассмотрено понятие «критическое мышление» и проведена параллель с содержанием понятия «профессиональная компетентность». Отмечено, что развитие критического мышления способствует повышению профессиональной компетентности библиотечных работников.

Ключевые слова: критическое мышление, библиотечные работники, профессиональная компетентность, профессиональная компетентность библиотечных работников.

DEVELOPMENT OF CRITICAL THINKING AS IMPROVEMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF LIBRARY WORKERS

M. Pochinkova, I. Shelyakina

State institution

«Luhansk Taras Shevchenko National University»

Scientific Library

Abstract: The concept of “critical thinking” is examined and a parallel is drawn with the content of the concept of “professional competence”. It is noted that the development of critical thinking helps to increase the professional competence of library workers.

Key words: *critical thinking, library workers, professional competence, professional competence of library workers.*